

การศึกษาการดำเนินงานการควบคุมภายในของโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 3

A Study of Internal Control Implementation of Secondary Schools under Phranakhon Si Ayutthaya Secondary Educational Service Area Office 3

รสา ทรัพย์เจริญไวยทย์¹ และ อมรรัตน์ สนั่นเสียง²

¹สาขาวิชาการบริหารการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

²สาขาวิชาการจัดการการเรียนรู้ สำนักงานคณะกรรมการบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

¹Email : Saprasa@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) สภาพการดำเนินงานการควบคุมภายใน 2) ปัญหาการดำเนินงานการควบคุมภายใน และ 3) แนวทางการแก้ปัญหาการดำเนินงานการควบคุมภายในของโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ประชากร คือ โรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 โดยกำหนดให้ผู้อำนวยการ/รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการ จำนวน 29 คน รองผู้อำนวยการฝ่ายงบประมาณ จำนวน 29 คน หัวหน้าฝ่ายงบประมาณ จำนวน 29 คน และครูที่รับผิดชอบงานควบคุมภายใน จำนวน 29 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 116 คน เป็นผู้ให้ข้อมูล เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามประเภทมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการดำเนินงานการควบคุมภายในมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก 2) ปัญหาการดำเนินงานการควบคุมภายใน ภาพรวม มีปัญหาการดำเนินงานอยู่ในระดับน้อย และ 3) แนวทางการแก้ปัญหาการดำเนินงานการควบคุมภายใน องค์ประกอบที่ 1 สภาพแวดล้อมของการควบคุม มีแนวปฏิบัติ 4 รายการ องค์ประกอบที่ 2 การประเมินความเสี่ยง มีแนวปฏิบัติ 4 รายการ องค์ประกอบที่ 3 กิจกรรมการควบคุม มีแนวปฏิบัติ 3 รายการ องค์ประกอบที่ 4 สารสนเทศและการสื่อสาร มีแนวปฏิบัติ 2 รายการ และองค์ประกอบที่ 5 การติดตามและประเมินผล มีแนวปฏิบัติ 3 รายการ

คำสำคัญ : การดำเนินงานการควบคุมภายใน, โรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

Abstract

The purposes of this research were: 1) to study the state of internal control implementation, 2) problems of internal control implementation, and 3) solution guidelines of internal control implementation of schools under Phranakhon Si Ayutthaya Secondary Educational Service Area Office 3. The samples were 29 secondary schools including 29 directors/acting directors, 29 deputy directors of budget, 29 chiefs of budget, and 29 teachers in charge of internal control. The instruments are a five-rating scale questionnaire. The data were analyzed by mean, standard deviation. The findings revealed that: 1) as a whole, the internal control implementation was at a high level, 2) as a whole, the problems of internal control implementation were at a

low level, 3) the solution guidelines of internal control implementation consisted of: elements 1 environment of control 4 items,

elements 2 risk assessment 4 items, elements 3 control activities 3 items, elements 4 information and communication 2 items and elements 5 monitoring and evaluation 3 items.

Keywords : Internal Control Implementation, Secondary Schools in Phranakhon Si Ayutthaya

1. บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ในหมวด 8 ทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา มาตรา 62 ได้กำหนดให้มีระบบการตรวจสอบ ติดตามและประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผล การใช้จ่ายงบประมาณการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับหลักการศึกษามาตรฐานการศึกษาและคุณภาพมาตรฐานการศึกษา โดยหน่วยงานภายในและหน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่ตรวจสอบภายนอก [1] แนวโน้มการตรวจสอบภายในของภาคราชการได้ขยายขอบเขตการตรวจสอบจากเดิมที่ให้ความสำคัญกับการตรวจสอบด้านการเงิน การบัญชี (Financial audit) และการปฏิบัติงานตามกฎระเบียบ ข้อบังคับ (Compliance audit) เป็นการให้ความสำคัญกับการตรวจสอบการดำเนินงาน (Performance audit) มากขึ้น เพื่อให้สอดคล้องกับ แนวทางการปฏิรูประบบราชการและการปฏิรูประบบงบประมาณที่ให้ความสำคัญกับผลผลิต (Output) ผลลัพธ์ (Outcome) และความคุ้มค่าของการใช้จ่ายเงิน ตลอดจนประสิทธิภาพ และประสิทธิผลในการดำเนินงาน โดยกระจายความรับผิดชอบในการบริหารงบประมาณ ให้แก่ส่วนราชการ และกฎหมายดังกล่าวกำหนดให้มีการประกันคุณภาพการศึกษาทั้งภายในและภายนอกในทุกระดับการศึกษา และให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารการศึกษา โดยสถานศึกษาต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องและต้องจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเปิดเผยต่อสาธารณชน ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเป็นภาระงานหลักที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ผู้บริหารต้องดำเนินการเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ได้มาตรฐานการศึกษา ด้วยเหตุนี้ระบบการควบคุมภายในจึงมีความสำคัญกับการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษาเป็นกลไกสำคัญในการส่งเสริมสนับสนุนให้

ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ประสบผลสำเร็จยิ่งขึ้น [3]

ดังนั้นโรงเรียนจึงมีการดำเนินการควบคุมภายในตามมาตรฐานการควบคุมภายในที่คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินกำหนด มี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ สภาพแวดล้อมของการควบคุม การประเมินความเสี่ยง กิจกรรมการควบคุม สารสนเทศและการสื่อสาร และการติดตามประเมินผล [4] นอกจากนี้ ณรินทร์ ชำนาญดู [5] กล่าวว่า การบริหารการควบคุมงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานนั้น สถานศึกษาจะต้องจัดทำระบบการควบคุมภายในสถานศึกษา ตามระเบียบคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินว่าด้วย การกำหนดมาตรฐานการควบคุมภายใน พ.ศ. 2544 ของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบที่มีความเชื่อมโยง ได้แก่ สภาพแวดล้อมของการควบคุม การประเมินความเสี่ยง กิจกรรมการควบคุม สารสนเทศและการสื่อสาร และการติดตามประเมินผล

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ให้ความสำคัญกับการดำเนินงานควบคุมภายในของโรงเรียนในสังกัด ดังจะเห็นได้จากแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 ที่กำหนดกลยุทธ์การพัฒนา ระบบการบริหารจัดการ ในโครงการตรวจสอบการบริหารการเงินและการดำเนินการของสถานศึกษาและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 เพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ เป็นเครื่องมือของผู้บริหารในการส่งสัญญาณเตือน ความเสี่ยงที่ทำให้หน่วยงานปฏิบัติไม่บรรลุเป้าหมาย การตรวจสอบภายในที่เพียงพอ มีการสอบทานที่ดี จะทำให้การใช้ทรัพย์สินของทางราชการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล ประหยัดและโปร่งใส ทั้งยังช่วยป้องกันหรือลดความเสี่ยงจากการดำเนินงานผิดพลาดและลดความเสียหายที่อาจเกิดขึ้น เพื่อสนับสนุนภารกิจของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ให้บรรลุวัตถุประสงค์ เป้าหมาย พร้อมทั้งสร้างความเข้มแข็งด้านการบริหารงบประมาณ

การเงิน บัญชี และพัสดุของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 และสถานศึกษาในสังกัดให้มีระบบการปฏิบัติงานที่ถูกต้อง โปร่งใส ตามกฎหมาย ระเบียบที่เกี่ยวข้อง แต่อย่างไรก็ตามยังพบปัญหาในการดำเนินงานการควบคุมภายในของโรงเรียน ซึ่งโรงเรียนยังขาดระบบการติดตามผลอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ เมื่อเกิดข้อผิดพลาดต่าง ๆ ทำให้ไม่สามารถสามารถแก้ปัญหาได้ทันเวลา ปัญหาบางอย่างอาจพอกพูนจนแก้ไขยาก [2]

จากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น ในฐานะที่ผู้วิจัยเป็นบุคลากรทางการศึกษาที่ได้ปฏิบัติงานในสถานศึกษาจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการดำเนินงานการควบคุมภายในของโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 โดยศึกษาเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการดำเนินงานการควบคุมภายในของโรงเรียนมัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยาว่าเป็นอย่างไรร เพื่อหาแนวทางการแก้ปัญหาการดำเนินงานการควบคุมภายในของโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานการควบคุมภายในของโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3

2.2 เพื่อศึกษาปัญหาการดำเนินงานการควบคุมภายในของโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3

2.3 เพื่อศึกษาแนวทางการแก้ปัญหาการดำเนินงานการควบคุมภายในของโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3

3. ขอบเขตของการวิจัย

3.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ประกอบด้วย ผู้อำนวยการ/รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการ 29 คน, รองผู้อำนวยการฝ่ายงบประมาณ 29 คน, หัวหน้าฝ่ายงบประมาณ 29 คน และครูที่รับผิดชอบงานควบคุมภายใน 29 คน รวม 116 คน

3.2 ตัวแปรที่ศึกษา

3.2.1 สภาพการดำเนินงานการควบคุมภายในของโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ สภาพแวดล้อมของการควบคุม การประเมินความเสี่ยง กิจกรรมการควบคุมสารสนเทศและการสื่อสาร และการติดตามประเมินผล

3.2.2 ปัญหาการดำเนินงานการควบคุมภายในของโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ สภาพแวดล้อมของการควบคุม การประเมินความเสี่ยง กิจกรรมการควบคุมสารสนเทศและการสื่อสาร และการติดตามประเมินผล

3.2.3 แนวทางการแก้ปัญหาการดำเนินงานการควบคุมภายในของโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ สภาพแวดล้อมของการควบคุม การประเมินความเสี่ยง กิจกรรมการควบคุม สารสนเทศและการสื่อสาร และการติดตามประเมินผล

4. วิธีดำเนินการวิจัย

4.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ โรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จำนวน 29 โรงเรียน โดยกำหนดให้ผู้อำนวยการ/รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการ จำนวน 29 คน รองผู้อำนวยการฝ่ายงบประมาณ จำนวน 29 คน หัวหน้าฝ่ายงบประมาณ จำนวน 29 คน และครูที่รับผิดชอบงานควบคุมภายใน จำนวน 29 คน รวม ทั้งสิ้นจำนวน 116 คน เป็นผู้ให้ข้อมูล

4.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือแบบสอบถาม ซึ่งแบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) จำนวน 5 ข้อ ได้แก่ เพศ อายุ ประสบการณ์ในการทำงาน ระดับการศึกษา และ ตำแหน่ง

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการดำเนินงานการควบคุมภายในของโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ประกอบด้วย

5 องค์ประกอบ จำนวน 49 ข้อ ได้แก่ 1) สภาพแวดล้อม การควบคุม จำนวน 12 ข้อ 2) การประเมินความเสี่ยง จำนวน 10 ข้อ 3) กิจกรรมการควบคุม จำนวน 9 ข้อ 4) สารสนเทศและการสื่อสาร จำนวน 10 ข้อ และ 4) การติดตามและประเมินผล จำนวน 8 ข้อ ซึ่งมีลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับแนวทางการแก้ปัญหาการดำเนินงานการควบคุมภายในของโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ซึ่งเป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิด (Open ended question)

ซึ่งแบบสอบถามมีโดยค่า IOC ที่ได้อยู่ระหว่าง 0.6 - 1.0 และแบบสอบถามสภาพการดำเนินงานควบคุมภายในมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .98 และแบบสอบถามปัญหาการดำเนินงานควบคุมภายในมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .99

4.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

4.3.1 วิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ ประสบการณ์ในการทำงาน

ระดับการศึกษา และ ตำแหน่ง ด้วยการหาค่าความถี่และค่าร้อยละ

4.3.2 วิเคราะห์สภาพ และปัญหาการดำเนินงานการควบคุมภายในของโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

4.3.3 วิเคราะห์แนวทางแก้ปัญหาการดำเนินงานการควบคุมภายในของโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ด้วยเทคนิคการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content analysis)

5. สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาการดำเนินงานการควบคุมภายในของโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 สรุปผลการวิจัยแสดงดังตาราง 1

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพ และปัญหาการดำเนินงานการควบคุมภายในของ โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ภาพรวม

การควบคุมภายในของโรงเรียน	สภาพการดำเนินงาน			ปัญหาการดำเนินงาน		
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
องค์ประกอบที่ 1						
สภาพแวดล้อมของการควบคุม	3.99	0.57	มาก	2.32	0.89	น้อย
องค์ประกอบที่ 2						
การประเมินความเสี่ยง	3.94	0.64	มาก	2.27	0.86	น้อย
องค์ประกอบที่ 3						
กิจกรรมการควบคุม	3.78	0.70	มาก	2.32	0.83	น้อย
องค์ประกอบที่ 4						
สารสนเทศและการสื่อสาร	3.77	0.64	มาก	2.33	0.86	น้อย
องค์ประกอบที่ 5						
การติดตามประเมินผล	3.81	0.67	มาก	2.26	0.89	น้อย
รวมเฉลี่ย	3.86	0.64	มาก	2.30	0.86	น้อย

จากตาราง 1 สรุปได้ว่า

5.1 สภาพการดำเนินงานการควบคุมภายในของโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ภาพรวมมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแต่ละองค์ประกอบ ทุกองค์ประกอบมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับการดำเนินงานจากมากไปน้อย ดังนี้ สภาพแวดล้อมของการควบคุม รองลงมา คือ การประเมินความเสี่ยง การติดตามประเมินผล กิจกรรมการควบคุม และองค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สารสนเทศและการสื่อสาร

5.2 ปัญหาการดำเนินงานการควบคุมภายในของโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ภาพรวมมีปัญหาการดำเนินงานอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาแต่ละองค์ประกอบ ทุกองค์ประกอบมีปัญหาการดำเนินงานอยู่ในระดับน้อย เรียงลำดับการดำเนินงานจากมากไปน้อย ดังนี้ สารสนเทศและการสื่อสาร รองลงมา คือ กิจกรรมการควบคุม สภาพแวดล้อมของการควบคุม การประเมินความเสี่ยง และองค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การติดตามประเมินผล

5.3 แนวทางแก้ปัญหาการดำเนินงานการควบคุมภายใน องค์ประกอบที่ 1 สภาพแวดล้อมของการควบคุม เช่น โรงเรียนควรวางแผน กำหนดนโยบายการดำเนินงานควบคุมภายใน และแนวทางปฏิบัติงานเป็นลายลักษณ์อักษรให้ชัดเจน องค์ประกอบที่ 2 การประเมินความเสี่ยง เช่น โรงเรียนควรมีการกำหนดแผนควบคุมภายในให้ชัดเจน ทั้งระยะเวลา และผู้รับผิดชอบ องค์ประกอบที่ 3 กิจกรรมการควบคุม เช่น โรงเรียนควรมีการนิเทศและติดตามกิจกรรมการควบคุมให้เป็นปัจจุบัน องค์ประกอบที่ 4 สารสนเทศและการสื่อสาร เช่น โรงเรียนควรมีการจัดอบรมให้ความรู้กับบุคลากรเกี่ยวกับสารสนเทศและการสื่อสารที่มีความทันสมัย และองค์ประกอบที่ 5 การติดตามและประเมินผล เช่น โรงเรียนควรมีการรายงานผลการปฏิบัติงานตามแผนการปรับปรุงการควบคุมภายใน

6. อภิปรายผล

6.1 สภาพการดำเนินงานการควบคุมภายในของโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ภาพรวม

มีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก เนื่องจาก การดำเนินงานการควบคุมภายในนั้นมีการปฏิบัติตามมาตรฐานคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินที่มีกฎเกณฑ์วางไว้อย่างเป็นระบบ มีการประเมินตามแบบที่ระเบียบกฎหมายกำหนดไว้ตามห้วงระยะเวลา ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียนจึงให้ความสำคัญกับการควบคุมภายในซึ่งเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามนโยบายของสถานศึกษาที่กำหนดไว้ ถ้ามีการควบคุมภายในที่ดี มีการแบ่งแยกหน้าที่ชัดเจน การควบคุมภายในมีแนวทางปฏิบัติที่เป็นไปได้ ก็สามารถทราบความก้าวหน้าของผลงานนั้น ๆ ได้ ทำให้เกิดกระบวนการกำกับดูแลที่ดี และความโปร่งใสในการปฏิบัติงาน อีกทั้งการมีระบบควบคุมภายในจะช่วยขจัดงานที่ซ้ำซ้อน ดูแลไม่ให้สูญเสียทรัพย์สินโดยไม่จำเป็น เป็นการส่งเสริมการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่จึงให้ความสำคัญกับการดำเนินงานควบคุมภายในของโรงเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ อวรรณ สุริยนต์ [8] วิจัยเรื่อง การดำเนินงานตามมาตรฐานการควบคุมภายในของโรงเรียนในเขตอำเภอหาดุพนม จังหวัดนครพนม ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินงานตามมาตรฐานการควบคุมภายในของโรงเรียนในเขตอำเภอหาดุพนม จังหวัดนครพนม อยู่ในระดับมาก และงานวิจัยของ อวรรณ สุริยนต์ [7] วิจัยเรื่อง สภาพ ปัญหาและแนวทางในการดำเนินการควบคุมภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด ผลการวิจัยพบว่า สภาพการดำเนินการควบคุมภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด มีสภาพโดยรวมและทุกด้านอยู่ในระดับมาก

6.2 ปัญหาการดำเนินงานการควบคุมภายในของโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ภาพรวมมีปัญหาการดำเนินงานอยู่ในระดับน้อย ทั้งนี้เนื่องจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ให้ความสำคัญกับการดำเนินงานควบคุมภายในของโรงเรียนในสังกัด โดยกำหนดให้หน่วยตรวจสอบภายในเป็นหน่วยงานควบคุมภายในของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและโรงเรียนในสังกัด เพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ เป็นเครื่องมือของผู้บริหารในการส่งสัญญาณเตือนความเสี่ยงที่ทำให้หน่วยงานปฏิบัติไม่บรรลุเป้าหมาย การตรวจสอบ

ภายในที่เพียงพอ มีการสอบทานที่ดี จะทำให้การใช้ทรัพย์สินของทางราชการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ ประหยัดและโปร่งใส ทั้งยังช่วยป้องกันหรือลดความเสี่ยงจากการดำเนินงานผิดพลาดและลดความเสียหายที่อาจเกิดขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ ดีใหม่ อินทรพานิชย์ [6] วิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาการดำเนินการควบคุมภายในของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 2 มีปัญหาการดำเนินการควบคุมภายใน โดยรวมอยู่ในระดับน้อย

6.3 แนวทางแก้ปัญหาการดำเนินงานการควบคุมภายใน องค์ประกอบที่ 1 สภาพแวดล้อมของการควบคุม เช่น โรงเรียนควรวางแผน กำหนดนโยบายการดำเนินงานควบคุมภายใน และแนวทางปฏิบัติงานเป็นลายลักษณ์อักษรให้ชัดเจน องค์ประกอบที่ 2 การประเมินความเสี่ยง เช่น โรงเรียนควรมีการกำหนดแผนควบคุมภายในให้ชัดเจน ทั้งระยะเวลา และผู้รับผิดชอบ องค์ประกอบที่ 3 กิจกรรมการควบคุม เช่น โรงเรียนควรมีการนิเทศและติดตามกิจกรรมการควบคุมให้เป็นปัจจุบัน องค์ประกอบที่ 4 สารสนเทศและการสื่อสาร เช่น โรงเรียนควรมีการจัดอบรมให้ความรู้กับบุคลากรเกี่ยวกับสารสนเทศและการสื่อสารที่มีความทันสมัย และองค์ประกอบที่ 5 การติดตามและประเมินผล เช่น โรงเรียนควรมีการรายงานผลการปฏิบัติงานตามแผนการปรับปรุงการควบคุมภายใน ทั้งนี้เนื่องจาก การดำเนินงานระบบการควบคุมภายในเป็นภาระที่ผู้บริหารโรงเรียนและบุคลากรต้องดำเนินการให้เป็นไปตามขั้นตอน และแนวทางที่ได้กำหนด ระบบการควบคุมภายในนั้นต้องได้รับการยอมรับในระดับปฏิบัติ มีการประเมินความเสี่ยงและบริหารความเสี่ยงอย่างสม่ำเสมอ มีการจัดการเกี่ยวกับทรัพยากรบุคคลอย่างเป็นระบบและเหมาะสม ผู้ปฏิบัติงานทุกระดับมีความซื่อสัตย์ รับผิดชอบในหน้าที่การงาน จึงจะทำให้การดำเนินงานการควบคุมภายในของโรงเรียนมีประสิทธิภาพ

7. ข้อเสนอแนะ

7.1 สภาพการดำเนินงานการควบคุมภายในของโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผู้บริหารโรงเรียนควรส่งเสริมให้บุคลากรเสนอการปรับปรุงงานตามเกณฑ์คุณภาพ โดยให้รางวัล หรือชมเชยบุคลากรที่

ให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์กับองค์กร เพื่อเป็นขวัญกำลังใจ และแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ส่วนผู้รับผิดชอบงานควบคุมภายในโรงเรียนควรมีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นในการปรับปรุงงานตามเกณฑ์คุณภาพ และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ควรจัดทำคู่มือเพื่อกำหนดวิธีการปรับปรุงงานตามเกณฑ์คุณภาพ

7.2 ปัญหาการดำเนินงานการควบคุมภายในของโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา โรงเรียนควรเพิ่มช่องทางการสื่อสารที่สามารถสื่อสารกันได้สะดวก เพื่อให้บุคลากรในโรงเรียนทราบหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวกับการควบคุมภายในอย่างมีประสิทธิภาพ ส่วนผู้รับผิดชอบงานควบคุมภายในโรงเรียนควรมีส่วนร่วม ส่งเสริม สนับสนุนการกำหนดวิธีปฏิบัติในการสื่อสารให้บุคลากรในโรงเรียนทราบหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวกับการควบคุมภายใน และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ควรจัดการประชุมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับวิธีปฏิบัติในการสื่อสารให้กับโรงเรียนในสังกัด

7.3 แนวทางการแก้ปัญหาการดำเนินงานการควบคุมภายในของโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผู้บริหารโรงเรียนควรจัดประชุมโดยเปิดโอกาสให้บุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมในการวางแผน กำหนดนโยบายการดำเนินงานควบคุมภายใน และแนวทางปฏิบัติงาน ส่วนผู้รับผิดชอบงานควบคุมภายในโรงเรียนควรประชาสัมพันธ์สื่อสารให้บุคลากรทุกคน เข้าใจตรงกัน กำหนดมาตรการและแนวทางปฏิบัติการควบคุมภายใน และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ควรจัดการประชุมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการดำเนินงานควบคุมภายในตามมาตรฐาน และมีการนิเทศติดตามอย่างต่อเนื่อง

8. เอกสารอ้างอิง

- [1] กระทรวงศึกษาธิการ, “พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545”, ผู้แต่ง, 2545.
- [2] สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3, “แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2559”, ผู้แต่ง, 2558.
- [3] สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, “คู่มือการดำเนินงานการควบคุมภายในเพื่อพัฒนาการศึกษา”, ผู้แต่ง, 2552

- [4] สำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน, “แนวทางการจัดวางระบบการควบคุมภายใน และการประเมินผลการควบคุมภายใน”, ผู้แต่ง, 2552.
- [5] ณรินทร์ ชำนาญดู, “การบริหารการควบคุมภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน”, สารนิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2548.
- [6] ดีใหม่ อินทรพานิชย์, “สภาพและปัญหาการดำเนินการควบคุมภายในของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 2”, วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, 2551.
- [7] ธนวรรณ สารเสวต, “สภาพ ปัญหา และแนวทางในการดำเนินการควบคุมภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด”, วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด, 2555.
- [8] อรวรรณ สุริยนต์, “การดำเนินงานตามมาตรฐานการควบคุมภายในของโรงเรียนในเขตอำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม”, วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร, 2554.

